G.C.E. O/L ICT · 10 ශ්‍රේණිය · පාඩම 1

1.1 ICT සහ ජාතික සංවර්ධනය

ICT අද අපි වටේම තියෙනවා – ෆෝන් එකේ, ඉස්කෝලේ, බැංකුවේ, ඉස්පිරිතාලේ, කුඹුරේ පවා. මේ සටහනෙන් ICT කියන්නේ මොකක්ද, ඒක ශ්‍රී ලංකාවේ දියුණුවට උදව් වෙන්නේ කොහොමද කියලා අපි ඉගෙන ගන්නවා. AI, IoT, Cloud, 5G වගේ අලුත් තාක්ෂණත් බලමු.

1. ICT කියන්නේ මොකක්ද?

ICT කියන්නේ **Information and Communication Technology** (තොරතුරු හා සන්නිවේදන තාක්ෂණය). පරිගණක, ෆෝන්, ජාල (networks) සහ Internet පාවිච්චි කරලා තොරතුරු **එකතු කරන්න, ගබඩා කරන්න, සකසන්න (process), යවන්න සහ ලබාගන්න** පුළුවන් තාක්ෂණයට තමයි ICT කියන්නේ.

> 💡 මෙහෙම හිතන්න: **IT** කියන්නේ පරිගණක පැත්ත – දත්ත ගබඩා කරලා සකසන එක. **C** (Communication) කියන්නේ යවන පැත්ත – ෆෝන්, Internet, Wi-Fi. මේ දෙක එකතු වුණාම **ICT**.

පරිගණකය
දත්ත ගොඩක් වේගයෙන් ගබඩා කරලා සකසනවා.

සන්නිවේදනය
ෆෝන් ජාල, Internet, Wi-Fi, fibre හරහා තොරතුරු යනවා.

මෘදුකාංග සහ Apps
උපාංගයට කරන්න ඕනේ දේ කියන්නේ programs වලින්.

මිනිසුන්
ඉගෙන ගන්න, වැඩ කරන්න, සේවා ගන්න මිනිස්සු ICT පාවිච්චි කරනවා.

2. ICT සහ ජාතික සංවර්ධනය

රටක් දියුණු වෙන්නේ මිනිසුන්ට හොඳ අධ්‍යාපනය, සෞඛ්‍යය, රැකියා සහ සේවා ලැබුණාම. ICT නිසා මේ දේවල් **ඉක්මනින්, අඩු වියදමින්, ගමේ ඉඳන් වුණත් ලේසියෙන්** ලබාගන්න පුළුවන්.

ක්ෂේත්‍රය	ICT උදව් වෙන හැටි	ලංකාවේ එදිනෙදා උදාහරණ
e-Government (ඊ-රජය)	රජයේ සේවා online. පෝලිම් සහ කඩදාසි වැඩ අඩුයි.	O/L ප්‍රතිඵල online බැලීම, වාහන ආදායම් බලපත්‍රය online අලුත් කිරීම, 1919 රජයේ තොරතුරු මධ්‍යස්ථානය.
කෘෂිකර්මය	කාලගුණ තොරතුරු, බෝග උපදෙස්, වෙළඳපොළ මිල, ස්මාර්ට් ජල සැපයුම.	ගොවියෙකුට SMS හෝ app එකකින් බෝග උපදෙස් සහ මිල ලැබෙනවා; පස තෙතමනය sensor එකක් අවශ්‍ය වෙලාවට විතරක් වතුර දානවා.
අධ්‍යාපනය	ඕනෑම වෙලාවක, ඕනෑම තැනක ඉගෙනීම.	e-තක්සලාව පාඩම්, Zoom / Google Meet online පන්ති, Google Classroom ගෙදර වැඩ.

සෞඛ්‍යය	ඉක්මන් ප්‍රතිකාර, හොඳ වාර්තා.	e-channelling වලින් දොස්තර කෙනෙක් වෙන් කිරීම, 1990 සුව සැරිය ගිලන් රථ, රෝහලේ රෝගී වාර්තා පරිගණකයේ, telemedicine video ඇමතුම්.
කර්මාන්ත සහ ව්‍යාපාර	යන්ත්‍ර සහ පරිගණක නිසා වේගයෙන්, වැරදි අඩුවෙන් වැඩ.	ඇඟලුම් කම්හල්වල robots, නිෂ්පාදන design කරන්න CAD, online කඩ, QR code ගෙවීම්, online banking.
විනෝදාස්වාදය සහ මාධ්‍ය	සංගීත, චිත්‍රපට, games, පුවත් කැමති වෙලාවට.	YouTube බැලීම, online සංගීතය, e-පුවත්පත්, online games.

3. සංවර්ධනයට උදව් වෙන අලුත් තාක්ෂණ (2026 විෂය නිර්දේශය)

2026 නව මේ කොටස් 2026 සංශෝධිත 10 ශ්‍රේණි විෂය නිර්දේශයට අලුතින් එකතු වුණා. එක එකක මූලික අදහස සහ එදිනෙදා උදාහරණ එකක් දෙකක් දැනගන්න.

කෘත්‍රිම බුද්ධිය (AI)
කතාව තේරුම් ගැනීම, මුහුණු හඳුනාගැනීම, ප්‍රශ්නවලට උත්තර දීම වගේ “හිතන” වැඩ කරන පරිගණක. උදා: chatbots, Google Translate (සිංහල ↔ English), ෆෝන් එකේ face unlock.

යන්ත්‍ර ඉගෙනුම (ML)
පරිගණකයට හැම නීතියක්ම කියනවා වෙනුවට **උදාහරණ ගොඩකින් ඉගෙන ගන්න** දෙන AI වර්ගයක්. උදා: email එක spam මොනවද කියලා ඉගෙන ගන්නවා; YouTube ඔබ කැමති videos ඉගෙන ගන්නවා.

Internet of Things (IoT)
sensors තියෙන එදිනෙදා උපකරණ Internet එකට සම්බන්ධ වෙලා දත්ත හුවමාරු කරන එක. Smart home: ෆෝන් එකෙන් ලයිට් හෝ CCTV පාලනය. Smart farm: පස් sensors සහ ස්වයංක්‍රීය වතුර දැමීම.

Cloud computing (වලාකුළු පරිගණකකරණය)
ඔබේ උපාංගයේ විතරක් නෙවෙයි, Internet එකේ තියෙන storage සහ software පාවිච්චි කිරීම. උදා: Google Drive, OneDrive, Google Workspace (Docs, Sheets), Microsoft 365 (කලින් Office 365).

වේගවත් ජාල: 4G/5G, Wi-Fi 6, fibre
4G සහ 5G කියන්නේ ජංගම ජාල පරම්පරා; 5G වඩා වේගවත්, ප්‍රමාදය අඩුයි. Wi-Fi 6 එකවර උපාංග ගොඩකට හොඳින් වැඩ කරනවා. Fibre optic කේබල් දත්ත ආලෝකය විදිහට ගෙනියනවා – ගෙදරට, කාර්යාලයට ගොඩක් වේගවත් Internet.

Online සහයෝගිතාව
විවිධ තැන්වල ඉඳන් එකට වැඩ කිරීම සහ ඉගෙනීම: Zoom, Microsoft Teams, Google Meet video meetings, share කරපු documents, දුරස්ථ ඉගෙනුම් platforms.

💡 Cloud එක හිතන්න **ඔබේ files වලට බැංකු ලොකර් එකක්** වගේ: files වෙන තැනක ආරක්ෂිතව තියෙනවා, password එකෙන් ඕනෑම උපාංගයකින් ඇරලා බලන්න පුළුවන්.

4. ICT වල වාසි සහ ගැටලු

වාසි	පාලනය කළ යුතු ගැටලු

කාලය සහ ගමන් වියදම ඉතිරි වෙනවා (online සේවා).	Digital divide – සමහරුන්ට උපාංග හෝ Internet නැහැ.
අලුත් රැකියා: software, BPO, online ව්‍යාපාර, ICT support.	සමහර එකම විදිහේ වැඩ යන්ත්‍ර කරන නිසා රැකියා අඩුවෙන්න පුළුවන්.
වැරදි අඩුවෙන්, වේගයෙන්, නිවැරදිව වැඩ.	සයිබර් තර්ජන: phishing, ransomware, බොරු පුවත්.
ඉගෙනීම සහ සෞඛ්‍ය සේවා ගම්වලටත් යනවා.	ගොඩක් වෙලා screen බැලීමෙන් සෞඛ්‍ය ගැටලු.

5. ICT ආරක්ෂිතව සහ වගකීමෙන් පාවිච්චි කරමු

- **දත්ත රහස්‍යතාව:** ඔබේ NIC අංකය, passwords, OTP codes, ගෙදර ලිපිනය social media වල share කරන්න එපා. ලංකාවේ පුද්ගලික දත්ත ආරක්ෂණ පනතක් (2022 අංක 9) තියෙනවා.
- **Phishing:** passwords හෝ බැංකු විස්තර හොරකම් කරන්න එවන බොරු messages හෝ websites (උදා: “ඔබට ත්‍යාගයක්, මේ link එක click කරන්න”). Click කරන්න එපා – මුලින් පරීක්ෂා කරන්න.
- **Ransomware:** ඔබේ files lock කරලා සල්ලි ඉල්ලන හානිකර software. Backups තියාගන්න (උදා: cloud එකේ), software update කරන්න.
- **ඩිජිටල් පුරවැසිභාවය:** online කාරුණිකව ඉන්න, අනුන්ගේ නිර්මාණවලට ගරු කරන්න, share කරන්න කලින් පුවත ඇත්තද බලන්න, ශක්තිමත් passwords සහ two-step verification පාවිච්චි කරන්න.

ප්‍රධාන පද

ICT – තොරතුරු හා සන්නිවේදන තාක්ෂණය – තොරතුරු හසුරුවන්න පරිගණක සහ සන්නිවේදනය පාවිච්චි කිරීම.

e-Government – රජයේ සේවා online ලබාදීම.

Telemedicine – Video calls සහ Internet හරහා දුර ඉඳන් දොස්තර කෙනෙක් ප්‍රතිකාර උපදෙස් දීම.

කෘත්‍රිම බුද්ධිය (AI) – සාමාන්‍යයෙන් මිනිස් බුද්ධිය ඕනේ වැඩ පරිගණකයකින් කිරීම.

Machine Learning – උදාහරණ (දත්ත) වලින් පරිගණකය ඉගෙන ගන්න AI කොටස.

Internet of Things (IoT) – Sensors සහිත, Internet එකට සම්බන්ධ එදිනෙදා උපාංග.

Cloud computing – Internet හරහා storage සහ software පාවිච්චි කිරීම.

5G – ජංගම ජාල වල පස්වන පරම්පරාව – 4G ට වඩා වේගවත්, ප්‍රමාදය අඩුයි.

Fibre optics – දත්ත ආලෝකය ලෙස ගොඩක් වේගයෙන් ගෙනියන සිහින් වීදුරු කේබල්.

Phishing – Passwords හෝ සල්ලි හොරකම් කරන්න හදපු බොරු messages හෝ websites.

Ransomware – Files lock කරලා ඇරලා දෙන්න සල්ලි ඉල්ලන malware.

Digital divide – ICT පාවිච්චි කරන්න පුළුවන් අය සහ බැරි අය අතර පරතරය.

ආදර්ශ ප්‍රශ්න සහ පිළිතුරු

1. ICT හි සම්පූර්ණ නම කුමක්ද?

> **පිළිතුර:** Information and Communication Technology. පරිගණක (IT) සහ සන්නිවේදනය (ෆෝන්, Internet) එකතු වෙනවා.

2. ශ්‍රී ලංකාවේ e-Government සඳහා උදාහරණයක් දෙන්න.

> **පිළිතුර:** O/L හෝ A/L ප්‍රතිඵල online බැලීම. කාර්යාලයකට නොගිහින් ගෙදර ඉඳන් සේවාව ගන්න පුළුවන්.

3. ගොවියෙකුට IoT උදව් වෙන්නේ කොහොමද?

> **පිළිතුර:** පස තෙතමනය sensor එකක් පස වියළිද බලලා වතුර pump එක ස්වයංක්‍රීයව on කරනවා. වතුරයි කාලයයි ඉතිරියි.

4. Cloud storage කියන්නේ මොකක්ද? උදාහරණයක් දෙන්න.

> **පිළිතුර:** ඕනෑම උපාංගයකින් බලන්න පුළුවන් විදිහට Internet එකේ servers වල files save කිරීම. උදා: Google Drive හෝ OneDrive.

5. Online පන්ති සඳහා පාවිච්චි කරන මෙවලම් දෙකක් නම් කරන්න.

> **පිළිතුර:** Zoom සහ Google Meet (Microsoft Teams ද භාවිතා වේ). ගුරුවරුන්ට සහ සිසුන්ට ගෙදර ඉඳන් video හරහා හමුවෙන්න පුළුවන්.

6. “ඔබට රු. මිලියනයක් දිනුම්, මෙතන click කරන්න” කියලා SMS එකක් ආවොත් කරන්න ඕනේ මොකක්ද?

> **පිළිතුර:** Link එක click කරන්න හෝ OTP / password දෙන්න එපා. ඒක බොහෝ විට phishing. Delete කරන්න, නැත්නම් වැඩිහිටියෙකුට කියන්න.

බහුවරණ ප්‍රශ්න

1. ICT යන්නෙහි අර්ථය කුමක්ද?

A. Information and Communication Technology
B. Information and Computer Training
C. International Communication Technology
D. Internet and Computer Technology

2. ICT වඩාත් හොඳින් විස්තර කරන්නේ කුමක්ද?

A. අතින් ලිපි ලිවීම
B. පරිගණක අලුත්වැඩියාව පමණක්
C. තොරතුරු හසුරුවන්න පරිගණක සහ සන්නිවේදන තාක්ෂණය භාවිතය
D. දුරකථනය පමණක් භාවිතය

3. විභාග දෙපාර්තමේන්තු website එකෙන් ප්‍රතිඵල බැලීම උදාහරණයකි:

A. Telemedicine
B. Online gaming
C. e-Government
D. e-Commerce

4. ගොවියෙකුට ජංගම දුරකථනයට බෝග උපදෙස් සහ වෙළඳපොළ මිල ලැබේ. මෙය ICT භාවිතය වන්නේ:

A. කෘෂිකර්මය
B. සෞඛ්‍යය
C. විනෝදාස්වාදය
D. බැංකුකරණය පමණි

5. e-channelling හරහා online දොස්තර කෙනෙක් වෙන්කර ගැනීම ICT භාවිතය වන්නේ:

A. කර්මාන්ත
B. සෞඛ්‍යය
C. කෘෂිකර්මය
D. විනෝදාස්වාදය

6. එදිනෙදා ජීවිතයේ කෘත්‍රිම බුද්ධිය (AI) සඳහා උදාහරණයක් කුමක්ද?

A. Photocopy එකක් ගැනීම
B. රූල කෝදුවකින් රේඛාවක් මැනීම
C. සිවිලිම් පංකාවක් කැරකීම
D. මුහුණ හඳුනාගෙන ෆෝන් එක unlock වීම

7. Machine Learning වලදී පරිගණකය ප්‍රධාන වශයෙන්:

A. Files ගබඩා කිරීම පමණක් කරයි
B. කිසිදු දත්තයක් නැතිව වැඩ කරයි
C. බොහෝ උදාහරණ (දත්ත) වලින් රටා ඉගෙන ගනී
D. Documents print කිරීම පමණක් කරයි

8. ෆෝන් එකෙන් ලයිට් සහ CCTV පාලනය කළ හැකි නිවසක් භාවිතා කරන්නේ:

A. Fax යන්ත්‍ර
B. Internet of Things (IoT)
C. Vacuum tubes
D. Punched cards

9. Cloud storage සේවාවක් වන්නේ කුමක්ද?

A. Google Drive
B. Pen drive එකක්
C. DVD එකක්
D. Printer එකක්

10. Google Workspace සහ Microsoft 365 උදාහරණ වන්නේ:

A. ආදාන උපාංග
B. පරිගණක වයිරස
C. Cloud මත පදනම් වූ office සේවා
D. ජංගම ජාල

11. 4G හා සසඳන විට 5G හි ප්‍රධාන වාසිය:

A. Landline දුරකථන සමඟ පමණක් ක්‍රියා කරයි
B. කුළුණු හෝ ඇන්ටනා අවශ්‍ය නැත
C. Files ස්ථිරව ගබඩා කරයි
D. වැඩි වේගය සහ අඩු ප්‍රමාදය

12. Fibre optic කේබල් දත්ත ගෙනයන්නේ:

A. ආලෝකය ලෙස
B. කඩදාසි සංඥා ලෙස
C. ශබ්ද තරංග ලෙස
D. ජල පීඩනය ලෙස

13. Online video meetings සහ පන්ති සඳහා භාවිතා කරන මෙවලම කුමක්ද?

A. Calculator
B. Microsoft Teams
C. Paint
D. Notepad

14. ඔබේ බැංකු ගිණුම අවහිර බව කියා link එකකින් password ඉල්ලන email එකක්:

A. e-Learning
B. Machine learning
C. Cloud computing
D. Phishing

15. ඔබේ files lock කර සල්ලි ඉල්ලන malware හඳුන්වන්නේ:

A. Shareware
B. Ransomware
C. Firmware
D. Freeware

ව්‍යුහගත ප්‍රශ්න

1. (i) ICT හි සම්පූර්ණ නම ලියන්න. (ලකුණු 1)
(ii) ICT භාවිතා වන ශ්‍රී ලංකාවේ ක්ෂේත්‍ර දෙකක් නම් කර එක් එක් සඳහා උදාහරණයක් දෙන්න. (ලකුණු 4) *(ලකුණු 5)*

(i) Information and Communication Technology.
(ii) ඕනෑම දෙකක්, උදා: **අධ්‍යාපනය** – Zoom online පන්ති / e-තක්සලාව; **සෞඛ්‍යය** – e-channelling; **කෘෂිකර්මය** – SMS/app බෝග උපදෙස්; **e-Government** – online විභාග ප්‍රතිඵල.

2. (i) e-Government යනු කුමක්ද? (ලකුණු 2)
(ii) පුරවැසියන්ට e-Government හි වාසි දෙකක් ලියන්න. (ලකුණු 2) *(ලකුණු 4)*

(i) ICT / Internet භාවිතයෙන් රජයේ සේවා සහ තොරතුරු ජනතාවට ලබාදීම.
(ii) කාලය සහ ගමන් වියදම ඉතිරිය; දිග පෝලිම් නැත; පැය 24 සේවා; කඩදාසි වැඩ අඩු; විනිවිදභාවය (ඕනෑම දෙකක්).

3. (i) කෘත්‍රිම බුද්ධිය (AI) යනු කුමක්ද? (ලකුණු 2)
(ii) උදාහරණයක් සමඟ Machine Learning යනු කුමක්දැයි පැහැදිලි කරන්න. (ලකුණු 2)
(iii) AI හි එදිනෙදා භාවිත දෙකක් දෙන්න. (ලකුණු 2) *(ලකුණු 6)*

(i) භාෂාව තේරුම් ගැනීම, රූප හඳුනාගැනීම වැනි සාමාන්‍යයෙන් මිනිස් බුද්ධිය අවශ්‍ය කාර්යයන් පරිගණකයට කිරීමට ඇති හැකියාව.
(ii) ස්ථිර නීති වෙනුවට බොහෝ උදාහරණ (දත්ත) වලින් පරිගණකය රටා ඉගෙන ගන්නා AI වර්ගයක්. උදා: email spam filter, video recommendations.
(iii) Chatbots, භාෂා පරිවර්තනය, face unlock, voice assistants, navigation apps (ඕනෑම දෙකක්).

4. (i) Internet of Things (IoT) යනු කුමක්ද? (ලකුණු 2)
(ii) Smart home එකක IoT භාවිතයක් සහ smart agriculture හි භාවිතයක් විස්තර කරන්න. (ලකුණු 4) *(ලකුණු 6)*

(i) Sensors සහ software සහිත එදිනෙදා උපාංග Internet එකට සම්බන්ධ වී දත්ත හුවමාරු කරන ජාලයක්.
(ii) Smart home: ෆෝන් එකෙන් ලයිට්, පංකා, CCTV on/off කිරීම; smart door lock. Smart agriculture: පස තෙතමනය sensors ස්වයංක්‍රීයව වතුර දැමීම; greenhouse උෂ්ණත්වය sensors වලින් බැලීම.

5. (i) Cloud computing යනු කුමක්ද? (ලකුණු 2)
(ii) Cloud storage සේවාවක් සහ cloud office සේවාවක් නම් කරන්න. (ලකුණු 2)
(iii) සිසුවෙකුට cloud storage හි එක් වාසියක් දෙන්න. (ලකුණු 1) *(ලකුණු 5)*

(i) තමන්ගේ පරිගණකයේ පමණක් නොව Internet හරහා storage, software සහ පරිගණක සේවා භාවිතය.
(ii) Storage: Google Drive / OneDrive. Office: Google Workspace / Microsoft 365.
(iii) ඕනෑම උපාංගයකින් files බැලිය හැක; ෆෝන් එක නැති වුණත් files ආරක්ෂිතයි; පන්තියේ අය සමඟ ලේසියෙන් share කළ හැක.

6. (i) ICT භාවිතය සමඟ ඇති විය හැකි ගැටලු දෙකක් ලියන්න. (ලකුණු 2)
(ii) Phishing යනු කුමක්ද? (ලකුණු 1)
(iii) Online පුද්ගලික දත්ත ආරක්ෂා කිරීමට සිසුවෙකුට කළ හැකි දේ දෙකක් ලියන්න. (ලකුණු 2) *(ලකුණු 5)*

(i) Digital divide; සයිබර් අපරාධ (phishing, ransomware); බොරු පුවත්; screen භාවිතයෙන් සෞඛ්‍ය ගැටලු; සමහර රැකියා යන්ත්‍ර වෙත (ඕනෑම දෙකක්).
(ii) Passwords, OTP හෝ බැංකු විස්තර හොරකම් කිරීමට බොරු messages හෝ websites වලින් රැවටීම.
(iii) ශක්තිමත් passwords සහ two-step verification; OTP/password කිසිවෙකුට නොදීම; profiles private කිරීම; නොදන්නා links click නොකිරීම; backups තබාගැනීම (ඕනෑම දෙකක්).

සාරාංශය

- ICT = Information and Communication Technology: තොරතුරු හසුරුවන්න පරිගණක + සන්නිවේදනය.
- e-Government, කෘෂිකර්මය, අධ්‍යාපනය, සෞඛ්‍යය, කර්මාන්ත, විනෝදාස්වාදය හරහා ICT ජාතික සංවර්ධනයට උදව් වේ.
- AI නිසා පරිගණකයට හිතන වැඩ කරන්න පුළුවන්; Machine Learning උදාහරණ වලින් ඉගෙන ගනී.
- IoT sensors සහිත එදිනෙදා උපාංග සම්බන්ධ කරයි – smart homes, smart farms.
- Cloud computing Internet හරහා storage සහ software දෙයි (Google Drive, Google Workspace, Microsoft 365).
- 4G/5G, Wi-Fi 6, fibre optics වේගවත් සම්බන්ධතා දෙයි; Zoom, Teams, Meet online ඉගෙනීමට සහ වැඩට.
- ICT වල ගැටලුත් තියෙනවා: digital divide, phishing, ransomware, බොරු පුවත්.
- දත්ත ආරක්ෂා කරන්න: ශක්තිමත් passwords, OTP share නොකිරීම, links පරීක්ෂාව, backups.

MCQ පිළිතුරු – 1.1

1. **A** – ICT = Information and Communication Technology.

2. **C** – තොරතුරු එකතු කරන්න, සකසන්න, බෙදාගන්න ICT පරිගණක සහ සන්නිවේදනය එකතු කරයි.
3. **C** – Online දෙන රජයේ සේවාවක් e-Government වේ.
4. **A** – බෝග උපදෙස් සහ මිල ගොවිතැනට උදව්වක්, ඒ නිසා කෘෂිකර්මය.
5. **B** – දොස්තර වෙන්කිරීම් සෞඛ්‍ය ක්ෂේත්‍රයට අයිතියි.
6. **D** – මුහුණ හඳුනාගැනීම AI කරන “හිතන” වැඩක්.
7. **C** – ML උදාහරණ වලින් ඉගෙන ගනී, spam filter එකක් emails ගොඩකින් ඉගෙන ගන්නවා වගේ.
8. **B** – Internet එකට සම්බන්ධ, දුර ඉඳන් පාලනය කරන උපාංග IoT (smart home).
9. **A** – Google Drive files Internet servers වල තියයි. Pen drive එක local storage.
10. **C** – Docs, Sheets, Word, Excel, email, storage Internet හරහා දෙනවා.
11. **D** – 5G අලුත් ජංගම පරම්පරාව: වේගවත්, ප්‍රමාදය (latency) අඩුයි.
12. **A** – Fibre සිහින් වීදුරු කෙඳි තුළ ආලෝක ස්පන්දන භාවිතා කරයි.
13. **B** – Teams, Zoom, Google Meet online සහයෝගිතා මෙවලම්.
14. **D** – Passwords හොරකම් කරන්න එවන බොරු messages phishing වේ.
15. **B** – Ransomware files “කප්පම්” සඳහා අල්ලා ගනී. Backups සහ updates ආරක්ෂාවට උදව්.

© 2026 schoolict.net (Ruwan Mangala Suraweera). සියලු හිමිකම් ඇවිරිණි.